

మా కాతాదారులందఱు వారి పాత్రనీల నరించిగాని యేజిప్టు నరించినాని ప్రత్యుత్తరములు సదరు మాపరిచయించెంటుగారితో జరుపకారదు.

30, మాంటూ రోడ్డు,
మదరాసు.

టి. కే. జి. విల్సన్,
బాంబై స్పాటర్.

వార్తా వళి

- జీవీయ వార్తలు
- మదరాసు శాసనసభలో బిల్లు దివంగతుల చర్యకు ప్రతిఘటన మొనరు ప్రధాని ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వం యిచ్చి దేశభక్తులకు
- జంబాయి ప్రభుత్వమువారు శాసనసభలో సమనామ జిల్లా చేయబడిన అసలు నామన చేయబడు నిర్ణయించి
- లాహోరులో వర్తమానము డివిజన్ల నిర్మాణమున ప్రాధానికము నిర్ణయించుట
- సిన్హ అసెంబ్లీయందు సభ్యుల గౌరవ ప్రతిపాదించిన రాజ్యాంగ విధాన తీర్మానమును దిద్దమన చర్య జరిగెను
- విదేశ వార్తలు
- స్వయం సహాయక కాశాబాద్ లో బ్రిటిష్ ప్రాంతము యుద్ధకాలము తర్వాత పరిశుభ్రము నిర్మించబడెను
- జైల్లో పదయుతు ఇటలీ తప్ప తగ్గిన పొమ్మల రాజ్యములకు ఒకటింటికి
- పానిక వార్తలు:-

1937-వ సం. సెప్టెంబరు 18-వ తేదీ శనివారము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

నిన్న కేసు చెప్పబడిన కాననసభలో ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వ వచ్చినది. ఎవరైనా ప్రత్యేక రాష్ట్రము కావలెనని తీర్మానము వలెనది. బడ్జెటు దివంగతులలో 'జనరలు అధికారి'ని 'కింగ్ నాక కోత' ఉపాధానగా మహాబాబు అలిఖేనగారిపేర నుండెను. వారైనను ఆకోత ఉపాధానను ప్రత్యేకముగ చేయలేదు. మొత్తము దివంగతులకు ఒకరు ఒకకోత ఉపాధాన చేసినవిధమున దివంగతులను ఆదిమాండలికదనిచ్చి దానిమీద మాటలాడుచుండిరి. నిన్న అలిఖేనగారును కేసు అక్రమ అలిఖేనగారుమాత్ర మివిషయమున మాటలాడిరి. మరి యెవరైనను ఆవిషయమును గూర్చి మాట్లాడలేదు. కారణము తెలియదు. కాంగ్రెసు సభ్యులు వాదనము వహించియుండిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రము కావలెనని పోరాడిన వారెవరో అందున్నారు. ఎందుకు మాట్లాడలేక పార్టీ నుండి కుదును, ఫీట్ లు పుగరును మాట్లాడకుండానని యితరులచేత కాబోలును. ప్రధాన మంత్రి జిబ్బారును బట్టి అట్లే కాన్పించును. ప్రతికూల పక్షమువారు యీ విషయము నెత్తినను తదనుకూలముగ మంత్రివర్గము మాట్లాడిన తప్ప? ఈవిషయము పార్టీకితరమునకు భంగము కలుగజేయ బాలదనే మానవ్యము. ఆంధ్రులు ముఖ్య లివిషయమున మాట్లాడ ననకాశము లేకపోవుట మిగుల శోచనీయము.

ప్రధానమంత్రిగారును భారతమంత్రివలనే జవాబు చెప్పియుండిరి. ఆంధ్ర రాష్ట్రము విషయము భారత మంత్రియైనను కొంత సానుభూతి జూపెను. ఇతలు నదియు గానరాకున్నది. ఆంధ్ర రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘము యీ విషయమున జేసిన తీర్మానమును మీరు గమనించి యుండరా? రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమును ప్రజాభిప్రాయమును చెల్లబుట లేదా? అని మంత్రులకార్యక్రమమును నడువజాలవా? ద్వారా పట్టాభి సీతా గమయ్యగారు చేసిన ప్రశ్న ను అంగీకరింపక ప్రత్యేకపక్ష పోవుటచేత వారి కీ జేతమును నున్న

భావములు తెలియక పోయినందున వారితో బాటున్న ఆంధ్ర మంత్రులును కా ర్య ద ర్శు లు ను యీ విషయ ప్రాముఖ్యమును వారికి తెలుపరాదా? ఆంధ్రరాష్ట్రమును ప్రత్యేకము నిర్మించుట గూర్చి యిప్పుడు జేందుకేమియు చేయరాదో మాకు తెలియుట లేదు. భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్ర విభజన నిర్ణాంతమునంగీకరించినయెడల ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు అన్ని విషయములు తెలిసిన ప్రధానమంత్రి అనుకూలభావమును వెలుప నక్కరలేదు. కాంగ్రెసు తత్వమునకును ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకును నే మాత్రము ను వైరుధ్యము లేదు. తేకపోగా ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము వలన స్వాతంత్ర్యసంరంధ మత్వంతము జరుగ గలదు. ఇప్పుడు మేము ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము వలన గల్గు లాభముల నివట చెప్పబడినది. కాంగ్రెసు మంత్రివర్గ భావముతో నీ విషయము ప్రాధాన్యమును వహించునని యుద్ధలంఘించుటమి. ఇచ్చటికి విమించి పోయిన జేమియును లేదు. కాననసభ లందు ఆంధ్రసభ్యులందరను యీ విషయమును ప్రధానముగ నెంచి కాంగ్రెసు పార్టీలో నీ విషయమును వాదించి అందుల గూర్చి ప్రత్యేక తీర్మానమును బంధించెదము. ఏ మాత్రమును అక్రమ వహించరనియే తలంచెదము.

మహమ్మదీయులు-కాంగ్రెసు

మహమ్మదీయ పోదరులు కాంగ్రెస్ ఆశయములను కాన్యక్రమమున యింకను సందేహముతో జూచుట విచారకరము. కాంగ్రెసులో మహమ్మదీయులు చేరవలెనని విజ్ఞప్తిచేసినను, కాంగ్రెసు భారతదేశమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కావలెనని కోరినను, మహమ్మదీయులనుండి ఆక్షేపణలు వచ్చుచున్నవి. నిన్న భారత కాననసభ యందు సభ్యులైన గిగాను కాన్యట్టుయెంటు అసెంబ్లీ తీర్మానమును సహించినపుడు కాంగ్రెసులో చేరిన మహమ్మదీయసభ్యులు చెల్లిన భావములు వారలకు గల భయమును సందేహమును ప్రకటించెను. బీహారు అసెంబ్లీలో మహమ్మదీయసభ్యు లట్టి సందేహములను చెల్లియుండుటచేతనే మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గములుండుటకును, ఆవర్గము తన్నుకొను మహమ్మదీయ లే కాన్యట్టుయెంటు అసెంబ్లీ సభ్యులుగ నుండుటకు నంగీకరింపబడెను. ఇదివరలో ఆ తీర్మానముపై విమర్శించునది భారతీయముమున ప్రదర్శించుట లేదని తెలియుటమి. మహమ్మదీయులుగని, సిక్కులుగని యేమతస్థులుగాని భారత ప్రభుత్వ నిర్మాణమున దమకు సప్రము కలుగునని తలంచుట వట్టిభ్రమ. అయినను ఆ భ్రమను తొలగించుట కాంగ్రెసు వాదుల ధర్మమై యున్నది.

ఈ భ్రమ యెక్కడ యేర్పడినదో యీ అవిశ్వాస మెక్కడిదో కొంచెము ఆలోచించవలసి యుండును. ఈ విషయమునే అహమ్మదా బాదులో మహమ్మదీయ సభయందు వండిత జవహర్లాలు గారు మాట్లాడుచు చర్చించి యుండిరి. "హిందూ మహమ్మదీయ సమస్య ప్రైరగతుల వారికి సంబంధించినది. జననామాన్యమునకు నులంధించినది కాదు. హిందువులను మహమ్మదీయులను దారిద్ర్యములో మునిగియున్నారు. ఉద్ధయము చేరువేరుగా కాక ఒక్కసారే యీ దారిద్ర్యమునండి విముక్తులు కావలయును." ఈమాటలయందలి అర్థమును మహమ్మదీయ సోదరులు గ్రహించ గోరెదము. నిన్నటి పత్రికలో మద్రాసు, అసెంబ్లీ సభ్యులుగ లాల్లానగారు చెల్లిన సందేహములును యీ మాటలను పర్యాలోచించినయెడల తీరగల వని నమ్మదము.

ఎవరో కాంగ్రెసు సభ్యులు, హిందువులు వివేచిముగ నంచరించుట నుముఖ్యముగ గోనరాదు. కాంగ్రెసు నిర్ణాంతము లెట్టివి, అందు మహమ్మదీయులకును ఇతర అల్ప సంఖ్యాక జాతులకును యెట్టి స్థానము కలదను నంశమును ప్రధానము గ్రహించవలెను. నిన్న అసెంబ్లీలో భాష జీ అహమ్మదా కట్టె గారును, అబ్దుల్ ఖుమాంగారును చెల్లిన యంశములను మహమ్మదీయ లందరును పర్యాలోచించవలయును. "భారతదేశమున సంపూర్ణ ప్రాతినిధ్యము గల సంస్థ కాంగ్రెసు, అందు చేరినవారు దానికి సంపూర్ణ ప్రాతినిధ్యము లేదని తలంచునెడల దానిలో చేరి దానిని సంపూర్ణముగ ప్రాతినిధ్యము గల్గిన దానినిగ జేయువలెను" అని కట్టెగారు చెప్పిన మాటలు అర్హములు కావు. ముస్లిం లిగున్న జిన్నాగారున్న యే యంశములు ముఖ్యములని తలంచుచున్నారో వానిని కాంగ్రెసులో చేరియు సాధింపవచ్చును. అందు చేరవలెనన్న యీ యంశములు ముందు తేలవలెనని చెప్పట సమాధానమార్గము కాదు. ఎంతవరకును దూరమునకు బోవుట గును. ప్రభుత్వవిధానమును కాన్యట్టుయెంటు అసెంబ్లీ నిర్మించినను అల్ప సంఖ్యాక మతస్థుల స్వత్వము లను రక్షింపక పోయినయెడల ప్రభుత్వముగ నుండగలదా? అట్టి రక్షణము చేయుట జేతమునకు నవసరమై యున్నది. సాంఘికసహృద్యము తృప్తికరముగ లేనపుడందరకును సమృద్ధిగనుండు మార్గమున వరిపర్చించుకొనవచ్చును. ఆవిని ముందు జరుగవలెనా వెనుక జరుగవలెనా యను చర్చను కాంగ్రెసు ముఖ్యముగ చలంచుటలేదు. వయోజన నియోజకాధి కారము ప్రీపురుషుల కందరకును యేర్పడినపుడు వారెన్నుకొను కాన్యట్టుయెంటు అసెంబ్లీ మతములవారు నున్న పురుషులను సది నిర్ణయము చేయు ప్రభుత్వవిధానము తృప్తికరముగ నుండుననియే సర్వమములవారును చెలుసుకొనదగును. అదియే కాంగ్రెసు ఉద్దేశమైయున్నది. పండిత జవహర్లాలు గారు చెప్పినటుల "కొన్ని రాష్ట్రములలో పై తరగతులవారి కా శ్రయ మొనంగుచున్న ముస్లిం లిగుతో కాంగ్రెసు చేకము కాబాలదు. రెంటికార్యక్రమములును వేర్వేరయ్యున్నవి." జనసామాన్యము నుద్ధరించుటయే కాంగ్రెసు విధియై యున్నది. ఆ విధి నెరవేరుట కన్ని మతములవారును అందు చేరి తమకు హక్కులను ప్రతిపాదించదగును గాని జైలునుండి కాంగ్రెసుపై రాష్ట్ర రువులు కార్యచరణమార్గము కాదు. అంచవలన జేతమునకు గల్గు నుపద్రవమును చెలుసుకొనవలయును. భారత స్వాతంత్ర్య మొక్క హిందువులకు మాత్రమే కాక అన్నిమతముల వారికిని గావలసినదని తెలుసుకొనవలెను. మహమ్మదీయ సోదరులు కాంగ్రెసులో చేరి అందుకు దోడ్పడెదరుగాక!

మధ్యధరా రక్షణము రక్షణమునుగూర్చి నియామలో జరిగిన సభాసభ్యముల ప్రకటించబడినది. ఆ ఒడంబడిక యు, అనుబంధములును తొమ్మిది జేతములవారిచే సంతకములు చేయబడినవి. ఇకముందు మధ్యధరా రక్షణము బాగుగ జరుగగలదని తలంచుచున్నారు. కాని ఇట్టివిషయ మింకను తేలలేదు. నిన్న జాతీయమిలి కాన్యట్టుయెంటు స్వయం ప్రధాని నియామ ఒడంబడిక యును స్వయంనుకు స్థానము లేకపోవుటయు మధ్యధరాసముద్రమున హక్కుల అబ్దుల్ రహ్మాన్ గారును, కొండా వెంకటప్పయ్య సంతకులగారును ముచ్చటించి యుండిరి. మాంటాగుసంస్కరణముల నాట నుండియు ఆంధ్రులే ప్రధానస్థానములను ప్రభుత్వనిర్వహణ

వారు స్వప్రముచేసిరి. ఇట్టివి యేవిధముగజైవ కట్టుకొని రావలెనని బ్రిటన్ ప్రయత్నము చేయుచుండెను. అయినను స్వయం తీరములందు బ్రిటన్ ప్రాస్తు పహారాచేయుటలేదని నిన్న ప్రకటించి యుండెను. ఒడంబడికతనముకే ముఖ్యముగ చలంచుటచేత యీ మార్పున కంగీకరించినటుల చెలుపబడినది. కాని యూనియన్ము ఇటలీకి అగహమును తెలుగజేసినది. ఇట్టి జర్మనీలు యేమైనను సత్యని ఆత్మరక్షణమును బ్రిటన్ ప్రాంతులు ముఖ్యముగ చలంచెనని జర్మనీ పత్రికలు చలంచుచున్నవి. అందుచేతనే మధ్యధరా సముద్రమున వారి విధాన మెట్టిదో స్వయంయెడల దమ యుద్దేశము లెట్టిదో బ్రిటిష్ ఫ్రెంచిభరత్వములు మర్మములేకుండ వివరింపవలసి యుండునని ఇటలీ జర్మనీ ప్రభుత్వములును కోరుట యవసరమని తలంచుచున్నవి. మధ్యధరా సముద్రము మొత్తముమీద బ్రిటిష్ ఫ్రెంచి పహారా ఇటలీ కిష్టుమలేదు. ముందు యుద్ధము వచ్చినయెడల ఆ రెండు జేతములు యేకమగుట యెట్లొ యూనిఫర్ము ముందే యేర్పాట్లు చేసుకొనుచుండిరియను మరల ఇటలీకిని బ్రిటన్ కును గల సంబంధములు క్లిష్టస్థితిలోకి వచ్చినవనియు 'బ్రిటానియా' పత్రిక తలంచుచున్నది.

ఇటలీ జర్మనీల వైఖరి మూచినయెడల స్వయం ప్రభుత్వమున కెంత ప్రతికూలముగ నున్నదో స్పష్టము కాగలదు. స్వయంయో నన్న తమ వాలంటీరులను రానియరు. తమవలన స్వయం తిరుగుబాటుదారులకు సంపూర్ణ సహాయము కావలసినదే. స్వయం తీరముల మూతము పహారా యుండవలెను. లేకున్న రహస్యముండి ఆ యధములు స్వయంకు బోవునని ఆక్షేపణలు భయము, అందువలన తమకున ద్రవ మాండునని స్పష్టము చేయుచున్నారు. ఇట్టి భయంకర పరిస్థితుల నేల యూరోప వలెనెను, వాని కవ కాశము లేకుండ చేయరాదా? ఇప్పుడందులకు దగిన వాతావరణము లేదు. ఇటలీ జర్మనీలు పూర్తిగ విజృంభించినవి. ఇటలీ ఇథియోపియావిజయముతోను, స్వయం విషయమున ఆక్షేపణ చర్యల కట్టుపడువారు, లేకపోవుటతోను స్వేచ్ఛగ ప్రవర్తించుచున్నది. ఎంత విగడిననను బ్రిటన్ తన యుద్ధప్రకార మొద్దకొను ననియే తలంచుచున్నది. జర్మనీయు తన కాలినిలను తిరిగి నంపాదించుకొనునటుల ప్రతిజ్ఞ చేయుచున్నది. మాటలతో నవతలవారిచ్చునటుల లేదు. కావలసిన ముడిపదార్థముల సప్రయచేసిన మందురు. తమ జేతములు తమకు వచ్చినయెడల కామే ఆవిషయము ను జూచుకొనవలెనని సరియైన సమాధానము నిచ్చుట లేదు. ఎప్పుడెనమస్య వచ్చిన దానిని తాళదు, లోను, మాటలతోను, ఒడంబడికలతోను సరిపుచ్చుచుండెను. ఈ పద్ధతి యెక్కువకాలము జరుగజాలదు. బ్రిటన్ తన యోగ్యములను స్పష్టము చేయవలసి యుండును. ఆత్మరక్షణముకొరకెన్ని ప్రయత్నములు జేసుకొనుచున్నను అందువలన నేరడు నితరపరిస్థితులను గూర్చియు సమాధానము చెప్పవలసి యుండును. ఇటలీ జర్మనీల నేపథ్యముగ సంస్కృతి పరచెదరో చూడవలసి యున్నది.

ఆంధ్రమండలముల నీటిసాగు నిన్న మద్రాసు అసెంబ్లీలో ఇరిగేషన్ దివంగతులపై చర్చ జరిగినపుడు ప్రభుత్వమువారు ఆంధ్రమండలమునెడల జూపుచున్న సవతిత్వప్రేమను గూర్చి అబ్దుల్ రహ్మాన్ గారును, కొండా వెంకటప్పయ్య సంతకులగారును ముచ్చటించి యుండిరి. మాంటాగుసంస్కరణముల నాట నుండియు ఆంధ్రులే ప్రధానస్థానములను ప్రభుత్వనిర్వహణ

మున వహించియు నిటులుండెను విషయమును గూడ చెప్పవలసి యుండును. ఇప్పుడెండునున్నను అంతే. వారేమి చేయగలరు? వారి దృష్టియంతయు యీ వద్రాష్ట్రముపై నుండవలెననికదా? నమయమును బట్టి ఉన్న డబ్బును బట్టి బిల్లి డిని బట్టి, ఐదులు జరుగుచుండును. అయినను నిన్న ప్రైడెన్టీస సభ్యులు తమలో నున్న భావములను స్పష్టపరచినందుకు వారి సభిందించెదము.

తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు మాటయు, కృష్ణా రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు మాటయు ననుకొన్న తరువాత వచ్చిన జేమెట్టూరు ప్రాజెక్టు. ఆపని చేయవద్దనలేదు" అదియు యిదియు కావలెననే కోరుచున్నాము. పశ్చిమాంధ్రమండలములు నీరులేక, నీటిసాగు లేక పడుచున్న కష్టములు రహ్మాన్ గారు స్పష్టపరచి యుండిరి. దానిని గూర్చి యింతవరకు జరిగినవను లెట్లున్నను యికముందైనను శ్రీ ప్రముగ నది ఆవరణలో నికి వచ్చునటుల జూడవలయును. ప్రభుత్వపక్షమున యూరూపు హుసేను మంత్రిగారు యేమూత్రము జాగుచేయకుండ పని జరుపునటుల జెప్పినందులకు నంతోపించెదము. ఎన్నటికప్పుడు కనీసము మూడు మాసములు కైనను యీ ప్రాజెక్టువిషయమై రాయబారములును ప్రయత్నములును యే స్థితిలో నున్నవో ప్రకటించవలెను. ఆంధ్రమండలముల నేమూత్రమును ఉత్తమ చేయలేదని తెలుపబడినది. ప్రైడెన్టీసటుల రాష్ట్రమంతటను దృష్టి పరపునపుడు ఆవిధముగ జెప్పబడియు నవసరము. కాని కేరళము నుండియు అది యే ఆక్షేపణ గలదు. ఇతరు లెటులనకొన్నను ఆంధ్రమండలములు మూత్రము ప్రత్యేక మొక్కరాష్ట్రముగ జేసినయెడల యెక్కువ వృద్ధిలో నుండగలనని మూత్రము చెప్పగలము. అది లేకపోవుటచేతనే యీ మండలములు నెనుకబడియున్నవి. ఈస్థితిలో నది జరుగలేదు, యిది జరుగలేదని ఆక్షేపించి ప్రయోజనములేదు. దేనికైనను సమయము రావలెను. ఆంధ్ర రాష్ట్రముముందో, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ముందో చెప్పజాలము. ప్రాజెక్టుపని పెంటనే ప్రారంభమైనయెడల ఆంధ్ర రాష్ట్రము సిద్ధించినట్లే భావించెదము.

విద్యార్థులు

అభివృద్ధిని రోదములుండరాదు

గాంధీమహాత్ముని సలహా పొందాయి, సెప్టెంబరు 18:- ఈశో శేను వెలువడిన హరిజనక్షేత్రలో ప్రకటించబడినది. "అన్ని రాష్ట్రములలోను విద్యా కా భామంత్రిలు విద్యార్థుల కిచ్చు యేర్పడిన కొన్ని యిచ్చులను వెంటనే తొలగించవలెను. విద్యా లయములై జాతీయతాకముల సెప్టెంబరును, జాతీయలలో జాతీయ నామకుల పేరులను నుంచుటను, పరిమళభేదములను జనాభులను గ్రాయుటలో విద్యార్థులు జాతీయభావములను పెట్టించుటకును, ఉపాధ్యాయులు రాజకీయములలో పాల్గొనుటకును పర్యాగమను పాల్గొనిన విద్యార్థులను పాఠశాలలో చేర్చుకొనుటకును యిచ్చుల రద్దుచేసి నిరోధములన్నియు వెంటనే తొలగవలెను. ఉపాధ్యాయులకును విద్యార్థులకును స్వేచ్ఛయొండవలెను. తమకు ఉచితముతో వినదాని ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థుల బోధింపవలెను కాని విద్యార్థుల సంస్కారము భావసాగ్యకర్తయండవలెను. విద్యార్థులకు విశేష అవసరమే కాని విద్యార్థుల సమగ్ర అభివృద్ధి కృత్రిమసిద్ధియు లండరాదు. విద్యార్థుల వర్తనమున కనిపెట్టుటకు గూఢచారులను నియమించుట మిక్కిలి అనుచితము. అందులన వారి కెట్టిస్వచ్ఛయ నుండెను, ఇప్పుటివరకును ఇండియాలో విద్యార్థులు జాతీయతను ప్రతిపాటుచు పరిస్థితులలోనే యుండవలసివచ్చినది. జాతీయభావములను కలిగియుండుట చేతమ కాదని విద్యార్థులకు స్పష్టముగా తెలుపవలెను" అని మహాత్ముడు రాసెను. (ఆ. తె. స్ప.)

పండిత జవహర్లాలుగారి సంచారము

గుజరాత్ లో 70 వేలు అమావదాబాదులో 42 వేలు లభించుట మహాత్ముడు కాంగ్రెసుసభ్యుడు కాకుండపోయినను బాధ్యతవంతము తానే వహించియున్నాను బహిరంగసభలో జవహర్లాలుగారి ఉపన్యాసము ఆశావాహాదు, సెప్టెంబరు 17:- శేను సాయితకాలము జరిగిన బహిరంగసభకు 50,000 వంద వచ్చిరి. వీరిలో 10,000 వంద ప్రీతి. "అన్ని వాట్లను పట్టుకు వలెకొనిగా ప్రజలు వచ్చుచున్నారే. చాలవంద నాకు సమాన పక్షముల వచ్చుచున్నాను. 18 వేలవంద కేసు భారత కాంగ్రెస్ భాగ్యముడుగా నుండి యీ గొప్ప బాధ్యతను వహించుచున్నాను. నజరాతులో నీసారి జరుగవచ్చు భారత కాంగ్రెసు మహాసభలో నేనెవని వదిలగోరుచున్నాను. గాంధీమహాత్ముడు కాంగ్రెసులో పాటల సందాహరణగా గూడ నుండవలెను కాంగ్రెసు భాగ్యవంతుల కానే వహించియున్నాడు. అటులే అర్హుడని నన్ను వదిలిన యీ బాధ్యతను నన్ను వదిలెను" అని పండిత జవహర్లాలుగారు నడిచిరి. "గాంధీ నజరాతులో సంచారము చేయవలెనని చాల కాలము నుండి నేను జవహర్లాలుగారిని కోరుతుంటినిగాని యిప్పటి వరకు వారికి తీరబడిలేకపోయినది. ఇప్పుడు వారు అవకాశమును కలిగించుకొని మనరాష్ట్రమున సంచారముచేసిరి. నజరాతులో ప్రజలు స్వేచ్ఛగానికి 70000 రూపాయిల కొసంగిరి. దీనిలో 42000 అమావదాబాదులోనే లభించెను" అని సభకు వల్లభాయనెట్టుగారు నడిచిరి. శేను జిల్లాబోర్డువారు స్వేచ్ఛగానికి సాగక పులిమి కొసంగిరి. ముస్లిములలో సభ శేను రాత్రి ముస్లిములసభలో స్వేచ్ఛగాగూడ ఉపన్యాసించిరి. ఆసభకు మొత్తం వందల వందల ముస్లిములు వచ్చిరి. "కాంగ్రెసుకు ఆ ప్రతిపాక మన కీర్తికలదు. కాంగ్రెసులో అన్ని మతముల వాడుక భాష నిరర్థకమగునా చేరవచ్చును. ఇది ఇండియాలోనే రాజకీయసభలన్నిటిలోను విక్రీతి గొప్పది. దీనిదాదనకు వింపూ సభ నీలవలేదోయింది. ముస్లిములకు కొన్ని రాష్ట్రములలో కొద్దివందల మూలై సభ్యులు కలరు. వారందరును భవనంతులు. కాంగ్రెసు యొక్క పద్ధతిని కాంగ్రెసుమునకును ముస్లిములను కలయిస్తూ పద్ధతిని కాంగ్రెసుమునకును చాల భేదమున్నది. కావున కాంగ్రెసు తన ఆశయములను వదిలెను" అని నజరాతు లింపకును కాంగ్రెసుకును యేకభావము భువరము. హిందూమిస్లిము సమస్య కేవలము భవిష్య సమస్య. దీనివారికి దీనితో నెట్టి సంబంధమును లేదు. మన జేతమున సామాన్యరజ లందరును వారేమతమువారైనను గూడ నీలవలెగానే యున్నాను. కావున దీనినుండి అందరి యేకభావము నేనె ముక్తులను చేయవలెను" అని స్వేచ్ఛగాగారిరి.

ఎర్రజెండాలు కాంగ్రెసు సోపలిట్టులు "జవహర్లాలుగారికి స్వాగత మొసరుటకు ప్రజలు రైలుస్టేషనుకు వెళ్లినపుడు కొందరి ఎర్ర జెండాలు పట్టుకొని వెళ్లట అనుచితము. కాంగ్రెసుకు సంబంధించిన సభలు మున్నగునాటి ఎర్ర జెండాలును తీసుకొని వెళ్లరాదు" అను తీర్మానము శేను జరిగిన నజరాతు కాంగ్రెసు సోపలిట్టుపార్టీ కార్యదంఘ సభలో ఆమోదం పడెను. (ఆ. తె.) జవహర్లాలుగారు అట్టేరు వెళ్లట అమావదాబాదు, సెప్టెంబరు 18:- శేను సాయితకాలము స్వేచ్ఛగాగూడ అత్యంత వెళ్లిరి. అంతిమపూర్వము వలంటిరు సభ జరిగినది. "అనామకయోగినిగోపి వారు స్వేచ్ఛగాగారికి కొంత గ్రహము నిచ్చిరి. "నజరాతులో కాంగ్రెసు మహాసభ జరుగను గాని యీ సందర్భమున నివల మతక్షేత్ర లీనవలంటిరు ఒకను శేషధర గోరెదను." అని స్వేచ్ఛగాగారి చెబిరి. కాంగ్రెసు మహాసభ యేర్పాట్లను నిమిత్తము వలంటిరు శేనుగారి దాస్యోగి వెళ్లెదను. (ఆ. తె.)

ఆస్తి వాపసు

సత్యాగ్రహ ఉద్యమమున నప్రపడినవారికి

బొంబాయి ప్రభుత్వపు ఉత్తరపు బొంబాయి, సెప్టెంబరు 17:- సత్యాగ్రహ ఉద్యమము సందర్భమున స్వాధీన పరచుకొనిన భూములలో ఇంకా ప్రభుత్వమువారి స్వాధీనమున ఉన్నవాటి కన్నిటిని వెంటనే వాటి స్వంతివారికి ఇచ్చి వేయవలెనని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరపు ప్రకటించినటుల తెలియుచున్నది. ఈ వాసిధూముల నజరాతు, కర్ణాటకములలో గలవు. (ఆ. తె.)

222 గోవిందప్ప నాయకాచారి, జి. టి. మదాసు.

Vaidyaraj Akhil Khishore Ram.
No 47 P. O. Katri Sarai (Gaya.)

హైదరాబాదు, శుక్రవారము 15:—
హైదరాబాదు సంద్ధానమునందలి కొల్లా
పూరి జమీందారుని క్రై. పట్వీరూపుల కుమారుడు
కర్ణల కామయ్య పంతులగారిని నా సమక్షమున
క్రమశఃరాశ్రీ వేంకటేశ్వరమంబుగారికి బూర్తి
చేయవలయుమే కాక దానినిశ్రీకృష్ణచేతులనేనని
నిజుగ నొప్పు విస్మయకరమయ్యును గూడ
మొందుచు క్రమానుసార యిరువురు దాని బహిరంగ
మనోభావమున జరిగిరి. శ్రీ కుమారులకా వేం
కటబాబుగారునపు బహుద్రులుగాదుమాడ తల్లిగారు
తన పెద్దన మనోభావకర్మమును చక్కని నోపాద
నలనుబందుచున్నాడు. వేంకటగారి నూ యం
ప్రాయమునందు శ్రీమద్వింశతిగారి శ్రీమహారాజు
బహుద్రులగారి ఆజ్ఞయమున క్రమమున, శ్రీవారు
కొను సంద్ధానములలో నిదనశ్రీగడపపట్ట యి
మామయిన నిరంత్రముచేయవలయుననియు క్రమ
క్రమముగ తన పంతులవిధానములను గల్పించు
వలయుననియు పరిష్కరించుచున్నాడు. చివర
ప్రాయమందు శ్రీ యువరాజుగారికి నిట్టి పువ్వు
బాసాకర్మమునకు గూర్చు పువ్వుపట్టియుండుట
పునఃపాల యనగ్రహమునకప్పును అని దిగ విశే
ఖరి ప్రాయముచున్నాడు.

యువకులు: దేశ సేవ

గౌ. వి. సి. గిరిగారి ఉపన్యాసము

మదరాసు, మార్చి 18:—
‘మన దేశములోని ఏడువేల గ్రామములకు మన ఆధిపత్యము 70 వేల మంది యువకులు, పది గ్రామముల కొకడు మేధావి గ్రామముల కొకడు కార్యకర్తలను గ్రామములకు బోధించుటకు ప్రామాణికము, మనదేశము దాని పరిమాణము, ఆ యువకులకు స్వ. కావలసిన సామర్థ్యము నన్నిటిని ఆ గ్రామములే సమకూర్చెదను. అందువలన నిరుద్యోగతరల చాలవరకు తీరవలయుగాక, మన దేశమునందలి గ్రామములందరికిని బాధియతాభావములు ఎక్కువగా కలుగును. అది నివృత్తిపాఠ్యములు లాభకరములుగా ఉపయోగించును మదరాసు కార్యకర్తల యాగము 1937-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559-2560-2561-2562-2563-2564-2565-2566-2567-2568-2569-2570-2571-2572-2573-2574-2575-2576-2577-2578-2579-2580-2581-2582-2583-2584-2585-2586-2587-2588-2589-2590-2591-2592-2593-2594-2595-2596-2597-2598-2599-2600-2601-2602-2603-2604-2605-2606-2607-2608-2609